

POROČILA**Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU v letu 2001**

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <http://www.zrc-sazu.si/giam>

Geografski inštitut Antona Melika je imel v letu 2001 dvanajst redno zaposlenih raziskovalcev in dve tehnični delavki ter več stalnih in občasnih pogodbenih sodelavcev, ki so sodelovali pri raziskovalnih projektih in nalogah.

Inštitut ima 5 organizacijskih enot: Oddelek za geoekologijo vodi Mauro Hrvatin, Oddelek za regionalno geografijo dr. Drago Perko, Oddelek za naravne nesreče dr. Milan Orožen Adamič, Oddelek za geografski informacijski sistem dr. Matej Gabrovec in Oddelek za tematsko kartografijo mag. Jerneja Fridl.

Na inštitutu delujejo tudi knjižnica, ki jo vodi dr. Maja Topole, kartografska zbirka, ki jo vodi Meta Ferjan, in tri geografske zbirke: zbirko Pokrajine v Sloveniji vodi Blaž Komac, zbirko Ledenika v Sloveniji mag. Franci Petek in zbirko Naselja v Sloveniji Borut Peršolja.

Na inštitutu je sedež Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. Njen predsednik je dr. Milan Orožen Adamič, sekretarka pa dr. Maja Topole.

V letu 2001 je delo potekalo v okviru raziskovalnega programa Regionalna geografija Slovenije ter pri več projektih in nalogah.

Nekdanje Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije, zdaj del Ministrstva za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije, je inštitutu odobrilo raziskovalni program Regionalna geografija Slovenije (vodja dr. Drago Perko) in vanj preneslo projekte, ki jih je ob potrditvi raziskovalnega programa financiralo ali sofinanciralo inštitutu, in sicer temeljna projekta Geografska mikroregionalizacija Slovenije ter Vrednotenje rabe tal z vidika naravnih in družbenih razmer, prav tako pa tudi projekta naravne in kulturne dediščine Triglavski ledenik in ledenik pod Skuto ter Geomorfološke oblike in procesi v Sloveniji. Pomembna vsebina programa so tudi slovenska zemljepisna imena in digitalna tematska kartografija.

Projekt Triglavski ledenik in ledenik pod Skuto (vodja dr. Matej Gabrovec) je nadaljevanje dolgotrajnega inštitutskega programa. Sistematično opazovanje in merjenje obeh ledenikov poteka že od leta 1946. Triglavski ledenik smo merili 16. in 17. 10. V okolici ledenika smo postavili nove oslonilne točke za fotogrametrično snemanje iz zraka. Prvo takšno snemanje smo opravili leta 1999. Snemanje je bilo uspešno, tako da smo pridobili zelo kakovostne podatke, primerne za izdelavo večrazsežnostnega modela ledenika. Klasično metodo merjenja razdalj od ledenika do posameznih geodetsko izmerjenih merilnih točk smo nadomestili s fotogrametrično metodo, ki sloni na mreži stalnih oslonilnih točk, dobro vidnih iz zraka. Na obodu ledenika smo ob pomoči Florjana Nunčiča, člana tehnične skupine komisije za pota Planinske zveze Slovenije, izbrali osem stalnih oslonilnih točk in jih opremili z velikimi krožnimi ploščami, ki so dobro vidne iz zraka. Njihovo lego smo določili z GPS sistemom, ki omogoča natančnost najmanj 0,5 cm. Meritve je opravil Jan Maklin iz podjetja 2B d. o. o. Sodelavci Geodetskega inštituta Slovenije so s helikopterjem Slovenske vojske fotografirali ledenik iz zraka, kasneje pa z interpretacijo helikopterskih posnetkov izdelali topografski načrt Triglavskega ledenika v letih 1999 in 2001, na podlagi posnetkov cikličnega aerosnemanja pa še digitalni model višin na ledeniku za leto 1992. Opravili smo dokumentarno fotografiranje z Begunjskega vrha (2461 m), prek celega leta pa je Jernej Gartner sistematično fotografiral Triglavski ledenik z dveh stalnih točk v bližini Triglavskega doma na Kredarici. Sodelavci Geodetskega inštituta Slovenije in podjetja DFG Consulting so nadaljevali z delom pri fotogrametrični obdelavi arhivskih fotografij in drugih podatkov za rekonstrukcijo prostorskega stanja ledenika v starejših časovnih obdobjih. Nadaljevali smo z urejanjem obsežnega arhivskega gradiva. Raziskovali smo tudi ledenik pod Skuto. Prvič smo ga merili med 2. in 4. 7. Med delom nas je snemala ekipa Televizije Slovenija. Petnajstminutni prispevek je bil na sporedu 20. 8 v dokumentarni oddaji Gore in ljudje. Redne letne terenske meritve obsega ledenika pod Skuto smo končali 11. 10. Nad-

povprečno snežna zima in povprečne razmere v talilni dobi so zaustavile močno krčenje ledenika v zadnjih letih. Tudi za merjenje ledenika pod Skuto nameravamo v prihodnje uporabiti nekatere postopke, ki smo jih uspešno preizkusili pri Triglavskem ledeniku.

Projekt Geomorfološke oblike in procesi v Sloveniji (vodja dr. Matej Gabrovec) je potekal tretje leto. Preučevali smo rečno-denudacijski in dolomitni relief. Rečno-denudacijski relief smo raziskovali na testnem območju v porečjih Besnice in Nemiljščice. Ukvarjali smo se s preučevanjem pobočnih procesov, podrobneje predvsem z drobirskim tokom v Logu pod Mangartom in plazom nad vasjo Koseč, ki se je sprožil konec leta. Dolomitni relief smo raziskovali na treh izbranih območjih: v Polhograjskem hribovju, na Žibršah in pri Stični. Tu smo opravili podrobno geomorfološko kartiranje ter merili denudacijo in kemično erozijo. Nadaljevali smo s pripravo inventarja geomorfnih oblik in procesov v Sloveniji.

Projekt Geografija občine Moravče (vodja dr. Maja Topole) je potekal drugo leto. Delo smo nadaljevali z dopolnilnimi raziskavami za pripravo geografske monografije o Občini Moravče. Opravili smo deset dni terenskega dela. Osredotočili smo se na opazovanje poplav ob Drtjiščici, Rači in njenih pritokih ter na zbiranje fotografskega gradiva za objavo v knjigi. Iz tega gradiva je bil izdan koledar Občine Moravče za leto 2002.

Projekt Analiza sprememb rabe zemljišč v Zasavju in analiza optimalne primernosti rabe zemljišč v katastrski občini Šmartno pri Litiji (vodja mag. Franci Petek) je potekal v okviru širšega projekta Regionalni razvojni program Zasavja, ki ga je vodil dr. Dušan Plut. Pripravili smo analizo značilnosti rabe in sprememb rabe zemljišč v zasavskih občinah Litija, Zagorje ob Savi, Trbovlje, Hrastnik in Radeče. Za katastrsko občino Šmartno pri Litiji smo izdelali še posebej podrobno analizo, na temelju katere smo pripravili predlog optimalne rabe zemljišč.

Projekt Idejna zasnova kartografskega sistema prostorskega plana Slovenije (vodja mag. Jerneja Fridl), pri katerem je sodeloval tudi Geodetski inštitut Slovenije, je potekal drugo leto. Po sklenjeni prvi fazi, katere rezultat je bila ocena primernosti kartografskega gradiva za Prostorski plan Slovenije, smo v drugi fazi zasnovali elemente kartografskega sistema na konkretnih primerih. Izdelali smo štiri idejne redakcijske načrte za različne tipe kart, ki so nam jih v obravnavo poslali z Urada Republike Slovenije za prostorsko planiranje. Izbrane so bile karte Zasnova krajine, Zasnova poselitve, Zasnova cestnega omrežja in Zasnova železniškega omrežja. Za vsako od omenjenih kart smo najprej predvideli njen format in merilo. Sledila je izbira stopnje kartografske generalizacije ter analiza funkcijske povezave med vsebino geografskih podlag in tematsko vsebino. Določili smo zunajokvirno vsebino in elemente geografske podlage za omenjene tematske karte ter oblikovali kartografska izrazna sredstev za čimbolj nazoren prikaz posameznih tematskih vsebin. Kartam smo priložili tudi nekatere tuje primere tematskih kart s podobno vsebino.

Projekt Nacionalni atlas Slovenije (vodja mag. Jerneja Fridl) je potekal drugo leto v sodelovanju z Inštitutom za geografijo in založbo Rokus. Pripravili smo nekaj več kot sto digitalnih tematskih zemljevidov v merilu 1 : 1.000.000, izdelali nov digitalni topografski zemljevid Slovenije z okolico v istem merilu ter napisali zgoščeno splošnageografsko in regionalnogeografsko besedilo o Sloveniji. Besedila in zemljevide smo pripravili v slovenskem in angleškem jeziku. Atlas je namenjen promociji Slovenije ter slovenske kartografije in geografije v tujini.

Projekt Atlas sveta (vodji Mauro Hrvatin in Drago Perko) je potekal drugo leto. Prevedli in priredili smo izvirnik knjige *Dorling Kindersley World Atlas*. Pripravili smo tudi posebno kartografsko in geografskega poglavja o Slovenji in izdelali večjezično geografsko in kartografsko terminologijo. Dodali smo še poglavje o atlasih, kartografiji in geografiji ter poglavje o zapisovanju tujih geografskih imen v slovenskem jeziku.

Projekt Pregled zemljepisnih imen na Državni topografski karti v merilu 1 : 25.000 (vodja Borut Peršolja) je potekal osmo leto. Nadaljevali smo s pregledom zemljepisnih imen na Državni topografski karti v merilu 1 : 25.000. Pregledali smo zemljepisna imena na listih Ribnica, Kočevje, Šalka vas, Črmošnjice, Semič, Nemška Loka in Črnomelj. Pregled zemljepisnih imen je obsegal lego zemljepi-

snega imena, opredeljevanje po geografskih prvinah in razvrščanje v tipe zemljepisnih imen ter pregled pravilnosti zapisa v skladu s slovenskim pravopisom.

Pri projektu Pregled zemljepisnih imen na Državni topografski karti v merilu 1 : 50.000 (vodja Borut Peršolja) smo za Geodetsko upravo Republike Slovenije pregledali zemljepisna imena na območju Avstrije, Madžarske in Hrvaške, ki zaradi novega razreza Državne topografske karte v merilu 1 : 50.000 doslej še niso bila pregledana v okviru pregleda zemljepisnih imen na Državni topografski karti v merilu 1 : 25.000. Pregled zemljepisnih imen je obsegal lego zemljepisnega imena, opredeljevanje po geografskih prvinah in razvrščanje v tipe zemljepisnih imen ter pregled pravilnosti zapisa v skladu s pravili slovenskega, nemškega, madžarskega in hrvaškega pravopisa. Na območju Madžarske smo pregledali 8 listov s 590 zemljepalnimi imeni, na območju Avstrije 26 listov s 5268 zemljepalnimi imeni, na območju Hrvaške pa 14 listov s 1934 zemljepalnimi imeni.

Projekt Prenova Registra zemljepisnih imen (vodja Borut Peršolja) vodi Geodetski inštitut Slovenije. Posredovali smo predlog za sistematičen zajem zemljepisnih imen po šifrantu tipov zemljepisnih imen iz različnih podatkovnih baz ter za spremembo in dopolnitev navodil za zajemanje zemljepisnih imen v Register zemljepisnih imen. Predlog je nastal na podlagi dosedanjih ugotovitev pri pregledu zemljepisnih imen na Državni topografski karti v merilu 1 : 25.000.

V okviru projekta Tematske karte za Enciklopedijo Slovenije (vodja mag. Jerneja Fridl) smo oblikovali in izdelali več tematskih zemljevidov za 15. zvezek Enciklopedije Slovenije, in sicer za gesla Zdravilišče, Zdravstvo, Zemljiška posest, Železnica, Živilska industrija in Živinoreja.

Projekt Spremljanje dela Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije (vodja dr. Maja Topole) obsega strokovno in organizacijsko usklajevanje dela Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. Organizirali smo 4 sestanke članov komisije. S krajšimi strokovnimi mnenji smo odgovorili na 24 prejetih dopisov ustanov in posameznikov ter rešili več načelnih vprašanj s področja zemljepisnih imen. Slovenija je z organizacijo srečanja Regionalne skupine za vzhodno, srednjo in jugovzhodno Evropo, ki je bilo od 18. do 20. 4 v Ljubljani, sklenila triletno predsedovanje tej skupini. Izdelali smo obsežno letno poročilo o izvedbi strokovno-operativnih del za Komisijo za standardizacijo zemljepisnih imen v letu 2001, ki vsebuje tudi vse zapisnike sestankov z vsemi prejetimi in odposlanimi dopisi, dokazila o mednarodnem sodelovanju, razne druge dokumente, predvsem pa znanstvene in strokovne prispevke članov komisije.

Inštitut izdaja znanstveno revijo Geografski zbornik (*Acta geographica*), ki jo ureja dr. Milan Orožen Adamič, in znanstveno knjižno zbirko Geografija Slovenije, ki jo ureja dr. Drago Perko.

Leta 2001 je izšel enainštirideseti zvezek Geografskega zbornika s štirimi razpravami enakovredno v angleškem in slovenskem jeziku ter štirimi prispevki, posvečenimi delu Williama Morrisa Davisa. Geografski zbornik izhaja v obeh jezikih tudi na medmrežju. Slovenska različica je na naslovu: <http://www.zrc-sazu.si/giam/gz.htm>.

V zbirki Geografija Slovenije je izšla knjiga Analiza površja Slovenije s stometrskim digitalnim modelom reliefa avtorja Draga Perka.

Raziskovalci inštituta so v letu 2001 objavili čez sto bibliografskih enot, na domačih in tujih srečanjih predstavili več kot štirideset predavanj in bili na šestih študijskih potovanjih v tujini.

Inštitut je skupaj z Geodetsko upravo Republike Slovenije sodeloval pri organizaciji dveh mednarodnih srečanj: *East Central and South-East Europe regional division of the United nations group of experts on geographical names* in *Meeting of the working group on toponymic data files gazetteers*, ki sta potekali med 18. in 20. aprilom v Ljubljani.

Inštitut je sodeloval z Oddelkom za geografijo Pedagoške univerze Hokkaido, Asahikawa na Japonskem pri prvem svetovnem atlasu rabe tal *Atlas of land use and land cover change*, z Geografskim inštitutom Madžarske akademije znanosti iz Budimpešte pri standardizaciji zemljepisnih imen, z Geografskim inštitutom Univerze iz Salzburga v Avstriji pri projektu Razvoj geografskega informacijskega sistema na osnovi programskega orodja SPANS, z Inštitutom za fotogrametrijo in daljinsko zaznavanje Tehniške fakultete Univerze z Dunaja v Avstriji pri fotogrametrični izmeri površine Triglavskega

ledenika v različnih časovnih presekih ter z Geografskim oddelkom Geografsko-geodetskega inštituta iz Tsukube na Japonskem pri geomorfoloških kartah in preučevanju naravnih nesreč. Z dunajskim Inštitutom za Vzhodno in Jugovzhodno Evropo, Slovenskim znanstvenim inštitutom na Dunaju ter svetovnimi založbami Dorling Kindersley, Klett-Perthes, Westermann in De Agostini je inštitut sodeloval na področju tematske kartografije.

Dr. Drago Perko je bil mentor magistranda Borutu Peršolji in Mimi Urbanc ter doktoranda mag. Jerneji Fridl in mag. Tomažu Podobnikarju, dr. Matej Gabrovec pa magistrandom Franciju Petku, Blažu Komacu in Matiji Zornu.

Franci Petek je 13. decembra magistriral na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani z uspešnim zagovorom naloge Vrednotenje rabe zemljišč v slovenskih pokrajinah z vidika kazalcev sonaravnega razvoja.

Blaž Komac je 8. 1. prejel Univerzitetno Prešernovo nagrado za študente za diplomsko delo Vodne razmere kraških izvirov na južnem podnožju Kaninskega pogorja, Matija Zorn pa je 3. 12. prejel Univerzitetno Prešernovo nagrado za študente za diplomsko delo Gorski relief kot posledica skalnih podorov. Mimi Urbanc je bila 27. 9. odlikovana s pohvalo Zveze geografskih društev Slovenije za prizadevno in uspešno delo na področju geografije.

Raziskovalci inštituta so bili dejavni tudi kot uredniki in člani uredniških odborov številnih knjig in revij, v različnih komisijah državnih organov, pri Gibanju znanost mladini, kot mentorji podiplomskih mladih raziskovalcev, srednješolcev in osnovnošolcev, v Zvezi geografskih društev Slovenije in Ljubljanskem geografskem društvu ter drugod.

Drago Perko

Inštitut za geografijo v letu 2001

Ljubljana, Trg francoske revolucije 7, <http://www2.arnes.si/~ljigeo1>

Inštitut za geografijo je v letu 2001 nadaljeval z rednim temeljnim raziskovalnim delom v okviru raziskovalnega programa »Socialna geografija«, ki zajema štiri področja: politično geografijo, regionalni razvoj, varstvo okolja in gopodarsko geografijo. Raziskovalno delo smo usmerili v prikaz raznolikost omrežja naselij, povezanega v kompleksen sistem naselbinskih struktur Slovenije. V ta namen smo poskusili razjasniti odnose oziroma prostorska prepletanja med gibanjem števila prebivalcev in delovnih mest v različnih razvojnih tipih naselij, predvsem v mestih in njihovih obmestjih kot pomembnih indikatorjev za decentralizirano mešano rabo površin. Drug sklop je bil namenjen vlogi socialne geografije v regionalnem razvoju. Poudarek je bil na preučevanju razmerij med prostorskim in gospodarskim planiranjem. Pri raziskovalnem delu na področju ekološke geografije smo nadaljevali s preučevanji kvalitete življenjskega okolja v urbanih območjih, ne le zaradi obsega in raznovrstnosti posegov najbolj agresivnih dejavnosti v ta ekosistem, ampak tudi zaradi zmanjšane kvalitete življenja, ki ob degradaciji okolja posredno ali neposredno prizadene velik del slovenskega prebivalstva. Podrobneje smo analizirali tudi pokrajinsko ranljivost območij, ki jih kot posebej občutljiva opredeljuje nacionalni program varstva okolja in naj bi jim bodoči sonaravni prostorski razvoj namenjal posebno pozornost. Cilji dela na raziskovalnem programu s področja politične geografije so bili predvsem v spremljanju poselitvenega in funkcionalnega območja Slovencev po svetu in narodnih manjšin, imigrantskih skupin ter etničnih skupin v Sloveniji ter preučevanje geopolitičnega položaja Slovenije, upoštevaje notranje in zunanje dejavnike

Poleg tega sta potekala tudi dva temeljna raziskovalna projekta: »Zmogljivost okolja kot podlaga za uravnotežen razvoj pri načrtovanju posegov« (vodja dr. Metka Špes) in »Integralna obremenjenost prodnih ravnin Slovenije na primeru Ljubljanskega polja« (vodja dr. Irena Rejec Brancelj).

Pri raziskovalnem delu Inštituta imajo z aplikativnega vidika pomembno vlogo tudi drugi projekti, ki jih je Inštitut pridobil na podlagi javnih naročil:

- »Prostor in gospodarski razvoj Slovenije« (vodja dr. Marjan Ravbar), raziskava za potrebe priprave »Strategije gospodarskega razvoja Slovenije« za Urad za makroekonomske analize MOP,

- »Zasnova poselitve in prostorski razvoj Slovenije« (vodja dr. Marjan Ravbar), raziskava za potrebe prostorskega plana Republike Slovenije za Urad za prostorsko planiranje MOP,
- »Družba in prostorski razvoj Slovenije« (vodja dr. Jernej Zupančič), raziskava za potrebe prostorskega plana Republike Slovenije za Urad za prostorsko planiranje MOP,
- »Prostorske usmeritve in ukrepi za razmeščanje družbenih dejavnosti v omrežju naselij« (vodja dr. Jernej Zupančič), raziskava za potrebe prostorskega plana Republike Slovenije za Urad za prostorsko planiranje MOP,
- »Analize prostorskih možnosti razvoja obmejnih območij s Hrvaško« (vodja dr. Jernej Zupančič), raziskava za potrebe pospeševanja skladnega regionalnega razvoja za Ministrstvo za gospodarstvo,
- »Delovne migracije iz držav Evropske Unije v Slovenijo« (vodja dr. Jernej Zupančič), raziskava za potrebe Vlade službe za evropske zadeve,
- »Strokovne podlage za opredelitev tipičnih podeželskih območij« (vodja dr. Marjan Ravbar) za Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- »Ranljivost okolja v koprski občini« (vodja dr. Metka Špes) za občino Koper,
- »Regionalizacija Ljubljane z vidika hrupne obremenjenosti (Karta hrupa na osnovi obstoječih (in nekaterih dodatnih) meritev« (vodja dr. Metka Špes) za Mestno občino Ljubljana,
- »Zasnova lekarniškega omrežja v Sloveniji« (vodja dr. Marjan Ravbar) za Lekarniško zbornico Slovenije.

V okvirih ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2000–2006« so bili ob koncu leta sprejeti trije večletni projekti, in sicer »Spremljanje regionalnega razvoja« (vodja dr. Marjan Ravbar), »Narodna identiteta, pluralnost in mednarodne integracije« (vodja dr. Jernej Zupančič) in »Spremljanje razvoja okolja« (vodja dr. Metka Špes).

Inštitut je uspešno sodeloval pri treh mednarodnih projektih in sicer:

- EMERGE (*European Mountain Lake Ecosystems: Regionalisation, Diagnostics and Socio-Economic Evaluation*): projekt o raziskavah visokogorskega okolja, ki ga financira Evropska skupnost v okviru 5. okvirnega evropskega programa (udeležba dr. Irene Rejec Brancelj),
- SUDMA: sonaravni urbani razvoj in management rabe tal v majhnih in srednje velikih mestih Slovenije in Nemčije, ki ga je v okviru programa Interreg II C prav tako financirala Evropska zveza (udeležba dr. Marjana Ravbarja) in
- *Ethnische Minderheiten in Alpenraum* (udeležba dr. Jerneja Zupančiča).

Na inštitutu smo v sodelovanju z Uradom za prostorsko planiranje oblikovali Nacionalni sekretariat Interreg za področje Alp, ki ga vodi mag. Dejan Cigale. Naloga je izvajanje nalog nacionalnega sekretariata programa Interreg III B za območje Alp. Interreg III B je pobuda Evropske zveze, katere cilj je spodbujanje harmoničnega in uravnoteženega prostorskega razvoja evropskega ozemlja. V okviru izvajanja nalog nacionalnega sekretariata Interreg III B Območje Alp v letu 2001 smo bili odgovorni za izvajanje nalog Nacionalnega sekretariata in za strokovno podporo pri izvajanju nalog Nacionalnega žarišča.

Dolgoletna prizadevanja za izdajo knjige *National Atlas of Slovenia* oziroma Nacionalni atlas Slovenije (angleška in slovenska različica) sta obrodili sadove; obe deli sta izšli pri Založbi Rokus.

Mag. Drago Kladnik je sodeloval pri projektu Dokončanje slovenske geografske terminologije in pripravil prevod in priredbo Leksikona Geografija založbe DUDEN, ki so ga v slovenskem jeziku založila Učila International.

Z delom je nadaljeval tudi Zemljepisni muzej Slovenije, in sicer z zbiranjem, urejanjem in razstavljanjem (tri razstave) starega kartografskega gradiva in baze statističnih podatkov. Pridobil je nove topografske karte. V sodelovanju z Oddelkom za geografijo Filozofske fakultete smo začeli tudi z računalniško obdelavo tega gradiva za COBISS. V dvorani je bilo okrog 20 prireditev geografije in sorodnih strok.

Na področju založništva se je nadaljevalo redno izdajanje *Geographic Slovenice*. Izšla je 34. številka, ki prinaša rezultate mednarodnega znanstvenega posveta »Politična geografija v 21. stoletju«. Število zamenjav z drugimi, predvsem tujimi revijami, se je precej povečalo.

Obsežno in vsebinsko pestro delo se zrcali v bibliografskih rezultatih sodelavcev inštituta za leto 2001. Objavili smo eno monografijo, 10 znanstvenih in strokovnih prispevkov, 87 poglavij v znanstvenih knji-

gah, bili pisci sestavkov v enciklopediji, napisali 2 recenziji in 11 poročil, predgovore, se udeležili več znanstvenih sestankov doma in predvsem v tujini, sodelovali na okroglih mizah in seminarjih ter predavali na tujih univerzah. Sodelavci so imeli tudi več nastopov v javnih medijih. Smo člani več svetov na državni ravni (praktično vsi nosilci projektov). Prav tako je obsežno tudi sodelovanje z različnimi državnimi ustanovami in ministrstvi.

Marjan Ravbar

Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU v letu 2001

Postojna, Titov trg 2, <http://www.zrc-sazu.si/www/izrkc/izrkc-s.htm>

Z delom na programu Raziskovanje krasa in projektih Slovenski Kras ter Nastanek in razvoj kraških jam se trudimo celostno preučevati kras. Z raznovrstnimi pristopi smo preučevali kraško površje, kraške jame in kraške vode ter zgodovino krasoslovja in speleologije. Poglobljamo temeljno znanje o krasu kot enem najbolj izrazitih delov naše naravne dediščine, kar je tudi pogoj za smiselno načrtovanje življenja v svojevrstni pokrajini.

S številnimi mednarodnimi projekti in sodelovanjem s krasoslovci iz večine kraških dežel soustvarjamo sodoben pogled na kras. Sodelovali smo v naslednjih mednarodnih znanstveno-raziskovalnih projektih:

- INCO COPERNICUS »STALAGMITE«: Sonaravno gospodarjenje s podzemnimi vodami na krasu (University of Newcastle upon Tyne, Velika Britanija; TARNIUM, Francija; AQUATER, Bolgarija; The Geological Survey of the Slovak Republic, Slovaška),
- COST 620: Kartiranje ranljivosti in ogroženosti za varstvo karbonatnih (kraških) vodonosnikov,
- COST 621: Gospodarjenje z obalnimi kraškimi vodami,
- COST Action No. 625: 3-D monitoring of active tectonic structures,
- Določitev neotektonike v kraških jamah s pomočjo paleomagnetnih analiz jamskih sedimentov (University of Akron, Buchtel College of Arts and Sciences, Department of Geology, Akron, ZDA),
- Kwartarna paleogeografija v kraških predelih Slovenije in južne Poljske (Akademia Górniczo-Hutnicza, Katedra Stratygrafii i Geologii Regionalnej, Kraków, Poljska),
- Varovanje podzemnih vodnih virov in proučevanje ranljivosti na krasu Grčije in Slovenije (National and Kapodistrian University of Athens, Department of Geology, Athens, Grčija),
- ALIS Link 55: Sonaravno gospodarjenje s podzemnimi vodami na krasu (University of Newcastle upon Tyne, Water Resource Systems Research Laboratory, Department of Civil Engineering, Newcastle upon Tyne, Velika Britanija),
- ALIS Link No. 66: Brezstrome jame – nastanek, morfologija in starost (University of Bristol, School of Geographical Sciences, Bristol, Velika Britanija),
- Ekološka zaščita in sanacija kraških področij – Študija mestnega področja Zhongshan, okrožje Luoping, Provinca Yunnan (China Exploration & Research Society, Yunnan Institute of Geography, Nature Conservation Center, Kunming, Kitajska),
- Jame v Shilinu in sledovi njihovega razvoja (Shilin Research Foundation, Kitajska),
- Kras, globalni opis in trajno upravljanje z dediščino; program PROTEUS (Université Nice-Sophia-Antipolis, Laboratoire de Géographie, Nice, Francija),
- Geokronološko proučevanje sige ter njihova uporabnost pri proučevanju paleoklimatskih sprememb, sprememb gladine morja in tektonskega razvoja krasa v Sloveniji (University of Bergen, Department of Geology, Bergen, Norveška),
- Za projekt, ki se vključuje v mednarodni projekt Pole-Equator-Pole Transect, podprogram SPEP III smo vzorčevali sige in lehnjak,
- Izotopska raziskovanja sige in lehnjaka na slovenskem in hrvaškem krasu s poudarkom na paleoklimatskih raziskovanjih (Inštitut »Ruđer Bošković«, Zavod za eksperimentalnu fiziku, Laboratorij za mjerenje niskih aktivnosti, Zagreb, Hrvaška),

- Hidrološko-hidrogeološke-geološke analize bilance vode v krasu (Građevinski fakultet sveučilišta u Splitu, Split, Hrvatska),
- IGCP UNESCO Project No. 488: World Correlation of Karst Geology and Its Relevant Ecosystem (World Correlation of Karst Ecosystem),
- Razvoj krasa in jam glede na proučevanje jamskih zapolnitev (Academy of Sciences of the Czech Republic, Institute of Geology, Praha, Češka),
- GEC, Group of European Charophytologists, Fribourg, Švica.
- S projekti Kraški pojavi v trasi avtoceste Klanec-Srmin, Kraški pojavi v trasi avtoceste Razdrto-Vipava, Krasoslovna študija področja, na katerem se načrtuje gradnja drugega tira železniške proge Divača-Koper (varianta I/3) in
- Krasoslovno-speleološka in biospeleološka študija drugega tira predvidene železniške proge Divača-Koper, neposredno smo se vključevali v načrtovanje in izvedbo posegov na krasu.

Tadej Slabe